

اسلام اور تعلیم: کتابیات

شیر نوردوز خان ☆

کتاب :

- ۱- ابو زید بکر بن عبداللہ
التعالیم و اثره علی الفکر والکتاب : الطبعہ الثانیہ - الریاض : دارالرایہ،
۱۹۸۸ء، ۱۱۳ص
- ۲- احمد شلبی
تاریخ تعلیم و تربیت اسلامیہ / احمد شلبی، ترجمہ محمد حسین زہیری - طبع دوم -
لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۱۹۸۹ء، ۳۱۳ص
- ۳-
مسلمانوں کا نظام تعلیم : تاریخ کے آئینے میں / احمد شلبی، ترجمہ
اوریس صدیقی - کراچی: اردو اکیڈمی سندھ، ۱۹۸۵ء، ۲۳۸ص
- ۴- اختر الواسع
سرسید کی تعلیمی تحریک. نئی دہلی: مکتبہ جامعہ، ۱۹۸۵ء، ۱۱۹ص
- ۵- ادارہ تحقیقات اسلامی، اسلام آباد
پاکستان میں دینی مدارس کی فہرست. اسلام آباد: ادارہ تحقیقات اسلامی،
۱۹۸۲ء، ۶۹ص

- ۶ انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، اسلام آباد
اسلامی ریاست میں نظام تعلیم / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد.
اسلام آباد: انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۶ء، ۲۰۴ ص
- ۷ پاکستان میں تعلیم اور نجی شعبہ / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد.
اسلام آباد: انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۲۰۰۷ ص
- ۸ پاکستان میں جامعات کا کردار. (مجلد تعلیم: ۸). اسلام آباد: انٹرنیٹ ٹیوٹ آف
پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۰ء، ۲۷۹ ص
- ۹ پاکستان میں نظام تعلیم کی اسلامی تشکیل کی حکمت عملی / مرتب
مسلم سجاد. اسلام آباد: انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۸۲ء، ۹۴ ص
- ۱۰ تعلیم اسلامی تناظر میں. اسلام آباد: انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۸۵ء،
۲۸۴ ص
- ۱۱ تعلیم اسلامی تناظر میں: یکساں نظام تعلیم / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور
خالد. اسلام آباد: انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۰ء، ۱۶۰ ص
- ۱۲ تعلیم (مجلد: ۲) / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد. اسلام آباد:
انٹرنیٹ ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۳ء، ۲۰۴ ص

تعلیم (مجلہ: ۶) / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد، اسلام آباد:
انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۶ء، ۲۳۹ ص

-۱۳

تعلیم (مجلہ: ۱۱) / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد، اسلام آباد: انسٹی
ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۱ء، ۳۲۵ ص

-۱۴

دینی مدارس کا نظام تعلیم / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد، اسلام آباد:
انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۳ء، ۲۷۲ ص

-۱۵

قومی تعلیمی پالیسی (۱۹۹۲-۲۰۰۲ء) ایک جائزہ / مرتب، سلیم منصور خالد،
اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۳ء، ۳۳۲ ص

-۱۶

الانصاری، صدر الدین عاصر

جامعہ مظاہر علوم؛ بیدہ من تاریخها وضوء علی مناجاها والبعہ من خدماتها.
اترپردیش: جامعہ مظاہر علوم، ۱۹۷۷ء، ۱۳۰ ص

انوار الحسن

-۱۸

امام الغزالی کے تعلیمی نظریات و اصلاحات. لاہور: ملک دین محمد اینڈ سنز،
(۱۹۵۳)، ۲۲۳ ص

البلاغ: تعلیمی نمبر. بمبئی: انجمن خدام النبیؐ، ۱۹۵۵ء، ۳۳۲ ص

-۱۹

الهیوی، محمد رجب و شلی، عبدالودود لہر ایہم

-۲۰

الکتاب التذکاری بمناسبتہ احتفالات العید الالفی الذہر. القاہرہ:
امانتہ العامتہ للجنۃ العلیا للامتفالبالعہ، ۱۹۸۳ء، ۲۶۵+۱۱۰ ص

- ۲۱- پاکستان. وزارت مذہبی امور
 رپورٹ قومی کمیٹی برائے دینی مدارس، پاکستان. اسلام آباد: وزارت مذہبی امور
 حکومت پاکستان، ۱۹۷۹ء، ۲۱۹ ص
- ۲۲- تاریخ دارالعلوم دیوبند (الرشید- خصوصی اشاعت). ساہیوال: جامعہ رشیدیہ،
 ۱۹۸۰ء، ۳۲۰ ص
- ۲۳- الترمذی، ابی بکر محمد بن عمر
 مختصر کتاب العالم والمعلم. ۲۱۶ ص
- ۲۴- جالندھری، رشید احمد
 دارالعلوم دیوبند. اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن، ۱۹۸۹ء، ۲۸۲ ص
- ۲۵- الجمهوریہ الجزائریہ، الیمنقراطیہ الشعبیہ- وزارت التربیتہ
 برنامج المعاهد التكنولوجیہ التربیتہ، التعلیم الابتدائی المعلن
 والمشاهدون باللغته الربیتہ- وزارة التربیتہ،
 ۸۳+۹۲.
- ۲۶-
- برامج تكوين اساتذہ التعلیم المتوسط فی المعاهد التكنولوجیہ
 التربیتہ- وزارة التربیتہ، ۱۹۷۹-۱۹۸۰ء، ۷۵+۹۸ ص
- ۲۷- خالک، خالد یار
 تاریخ تعلیم. طبع سوم- لاہور: اردو مرکز، ۱۹۶۳ء، ۳۶۶ ص
- ۲۸- خان، عبدالرشید
 مسلمانوں کی تعلیمی ترقی میں مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کا کردار. کراچی:
 آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس، ۱۹۸۶ء، ۲۳۸ ص

- ۲۹- خان، محمد حسین (مرتب)
مشاہیر کے تعلیمی نظریے۔ کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ آل پاکستان
ایجوکیشنل کانفرنس، (۱۹۵۸)، ۳۱۲ ص
- ۳۰- خالد، محمد ابراہیم
تربیت اساتذہ۔ اسلام آباد: پاکستان ایجوکیشنل فاؤنڈیشن، ۱۹۹۷ء، ۶۲۴ ص
- ۳۱- الدھوانی، احمد فواد
التربیت فی الاسلام اوتعلیم فی رائی القایسی۔ القاہرہ: داراحیاء الکتب العربیہ،
۱۹۵۵ء، ۳۸۱ ص
- ۳۲- رشیدی امجد اور فاروق علی
تعلیم کی نظریاتی اساس۔ طبع دوم۔ راولپنڈی: ندیم پبلی کیشنز، ۱۹۸۱ء،
۳۹۹ ص
- ۳۳- رفیع الدین، محمد
اسلام کا نظریہ تعلیم۔ طبع دوم۔ لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۱۹۵۵ء،
۵۶ ص
- ۳۴- رفیق، سعید احمد
اسلامی نظام تعلیم۔ کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ آل پاکستان ایجوکیشنل
کانفرنس، (۱۹۵۶)، ۳۰۴ ص
- ۳۵-
مسلمانوں کا نظام تعلیم۔ طبع دوم۔ کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ
آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس، ۱۹۶۲ء، ۳۰۴ ص
- ۳۶- زہیری، محمد امین
مسلم خواتین کی تعلیم۔ کراچی: ادارہ تصنیف و تالیف آل پاکستان ایجوکیشنل
کانفرنس، ۱۹۶۱ء، ۲۰۸ ص

- ۳۷- الزرنوجی، برہان الدین الفرغانی
تعلیم المعلم. قسطنطنیہ: مطبعہ سی، ۱۳۰۶ھ، ۳۲ ص
- ۳۸-
رسالہ تعلیم المعلم فی طریق المعلم- ۲۴ ص
- ۳۹- شبلی نعمانی
عربی اسلامی مدارس کا نصاب و نظام تعلیم اور عصری تقاضے۔ پٹنہ: خدا بخش
اور نیشنل پبلک لائبریری، ۱۹۹۵ء، ۹۵ ص
- ۴۰- شبلی، انتظام اللہ
اسلامی نظام تعلیم کا چودہ سو سالہ مرقع- کراچی: جناح لٹریری اکیڈمی،
۱۹۶۱ء، ۱۹۳ ص
- ۴۱- صدیقی، مشتاق الرحمان
تعلیم و تدریس: مباحث و مسائل. اسلام آباد: پاکستان ایجوکیشن فاؤنڈیشن،
۱۹۹۸ء، ۴۱۸ ص
- ۴۲- طلحہ، محمد اسعد
التربیۃ والتعلیم فی الاسلام. بیروت: دارالعلم للملایین، ۱۹۵۷ء، ۲۲۳ ص
- ۴۳- عبداللہ، عبدالرحمان صالح
تاریخ التعلیم فی مکتبہ المکتومہ. دارالفکر، ۱۹۷۳ء، ۳۵۸ ص
- ۴۴- عبدالباری
تجدید تعلیم و تبلیغ. کراچی: نفیس اکیڈمی، ۱۹۶۲ء، ۲۲۳ ص
- ۴۵- عبدالعزیز، محمد
تعلیم اور معاشرتی تبدیلی، ملتان: کاروان ادب، ۱۹۸۳ء، ۳۴۰ ص
- ۴۶- عربی اسلامی مدارس کا نصاب و نظام تعلیم اور عصری تقاضے؛ مدرسہ سسٹم پر
۱۹۹۰ کے راہی۔ دہلی سیناروں کی روداد: مقالات اور بحث۔ پٹنہ:

- خدا بخش اور نیشنل پبلک لائبریری، ۱۹۹۵، ۲۳۳ ص
- ۴۷- عربی اسلامی مدارس کا نصاب و نظام تعلیم اور عصری تقاضے؛ مدرسہ سسٹم پر ۱۹۹۰ کے رانچی، دہلی سیمیناروں کی روداد: مقالات اور بحث۔ پٹنہ: خدا بخش اور نیشنل پبلک لائبریری، ۱۹۹۵، ۲۲۱ ص
- ۴۸- عوض، بدوی عبداللطیف
تقویم جامعہ الازہر فی اربع سنوات. (القاہرہ): دارالمعارف، ۱۹۷۳ء، ۸۱۳ ص
- ۴۹- فاؤنڈیشن فار ایجوکیشنل ڈویلپمنٹ، نئی دہلی
اسلامی نظام تعلیم کے خدو خال. نئی دہلی: فاؤنڈیشن فار ایجوکیشنل ڈویلپمنٹ، ۱۹۹۳ء، ۱۵۷ ص
- ۵۰- القسّی، محمد کامل
الازہر واثرہ فی النھضۃ الادبیۃ الحدیثیۃ. الطبعة الثانیۃ. فجالت: مکتبہ ہضتہ مصر، ۱۹۶۵ء، ۵۷۳ ص
- ۵۱- گیلانی، سید مناظر حسن
پاک و ہند میں مسلمانوں کا نظام تعلیم و تربیت. لاہور: مکتبہ رحمانیہ، ۱۳۶۱ھ، ۲ ج
- ۵۲- مالک رام
عورت اور اسلامی تعلیم. نئی دہلی: مکتبہ جامعہ، ۱۹۸۹ء، ۱۹۲ ص
- ۵۳- محبوب رضوی، سید
تاریخ، دیوبند اور دارالعلوم کے حالات. طبع دوم. دیوبند: علمی مرکز، ۱۹۹۲ء، ۵۱۲ ص
- ۵۴- محسنی، شمس الرحمان
ہندوستانی مسلمانوں کی قومی تعلیمی تحریک. نئی دہلی: مکتبہ جامعہ، ۱۹۸۶ء، ۲۶۴ ص

- ۵۵- محمد اول، (مرتب)
تعارف دارالعلوم جامعہ نعیمیہ لاہور۔ لاہور: جامعہ نعیمیہ، ۹۹ ص
- ۵۶- محمد الحسنی، (مرتب)
روداد چمن: ندوۃ العلماء کے پچاس سالہ جشن تعلیمی (۲۵-۲۸ شوال ۱۳۹۵ھ مطابق ۳۱ اکتوبر، ۲، ۳ نومبر ۱۹۷۵ء)۔ لکھنؤ: مکتبہ دارالعلوم ندوۃ العلماء، ۱۹۷۶ء ۲۹۲ ص
- ۵۷- محمد طلعت
کتاب البراہین البنات علی وجوب تعلیم البنات۔ مطبع النیل القراء، ۱۸۹۲ء، ۸۳ ص
- ۵۸- محمد علی
قومی اور اسلامی تعلیم کا نظام۔ طبع دوم۔ علی گڑھ: مکتبہ جامعہ ملیہ اسلامیہ، ۱۹۲۳ء، ۶۳ ص
- ۵۹- مراد، خرم جاہ
احیائے اسلام اور معلم۔ لاہور: ادارہ تعلیمی تحقیق، تنظیم اساتذہ پاکستان، ۱۹۸۱ء، ۳۸ ص
- ۶۰- مرتضیٰ مطہری
تعلیم و تربیت در اسلام۔ تہران: انتشارات الزہراء، ۱۳۶۲ھ، ۲۷۵ ص
- ۶۱- مسلمانوں کی قسمت کا فیصلہ: قدرت کا فتویٰ ہے کہ اگر قوم متفق ہو کر قوم کی اعلیٰ درجہ کی تعلیم و تربیت کا سامان مہیا نہیں کرتی تو قوم کی ترقی سے مایوسی ہے / تقاریر سرسید احمد خان، نواب محسن الملک۔ آگرہ: مطبع مفید عام، ۱۸۹۳ء، ۱۶۲ ص
- ۶۲- المصلحت العربیہ السعودیہ، وزارة التعليم العالی
التعليم العالی فی مصلحت العربیہ السعودیہ العربیہ، وزارة التعليم العالی، ۱۹۸۳ء، ۲۷۹ ص

- ۶۳- الملحقہ الاردنیہ الهاشمیہ. وزارت التعليم العالی
التعليم العالی فی عمد الحسین. عمان: جمعیت عمال المطابع التعاونیہ، ۱۹۸۵ء،
ص ۲۷۹
- ۶۴- مبین، محمد اسماعیل
فضائل علم و علماء. لاہور: مکتبہ مدینہ، (۱۴۰۹ھ)، ۲۱۳ ص
- ۶۵- نبھان، محمد ابراہیم
التعليم فی خدمتہ اسلام. القاہرہ: دارالکریمک للمعروف والطبع والتوزيع، ۱۹۶۵ء،
ص ۲۷۸
- ۶۶- ندوی، ابو الحسنات
ہندوستان کی قدیم اسلامی درسگاہیں. لاہور: مکتبہ خاور، ۱۹۷۹ء، ۱۳۳ ص
- ۶۷- زبیر ناتھ لا
عمد اسلامی میں تعلیمی ترقی / زبیر ناتھ لا، مترجم اخلاص حسین زبیری
و سلطان فاطمہ بلخی،
کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس، ۱۹۶۵ء،
ص ۳۰۸
- ۶۸- العیسیٰ، عبدالقادر بن محمد
الدراس فی تاریخ المدارس. دمشق: مطبعۃ الترقی، ۱۹۳۸ء، ۲ ج
- ۶۹-
الدراس فی التاريخ المدارس / عبدالقادر بن محمد العیسیٰ، تحقیق و تصحیح صلاح
الدین المنجد، جعفر الحسینی. (بیروت): دارالکتب الجدید، ۱۹۸۱ء، ۲ ج
- ۷۰- نیاز عرفان
قوی تعلیمی پالیسیاں: تقابلی جائزہ. اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز،
۱۹۹۳ء، ۱۰۶ ص

- ۷۱- الویلی، عبداللہ قاسم
 المسجد و دورہ التعلیمی عبر العصور من خلال الحلق العلمیہ. بیروت:
 موسسہ الرسالہ، ۱۹۸۸ء، ۱۲۸ ص
- ۷۲- وفاق المدارس العربیہ پاکستان، ملتان
 سولہ سالہ نصاب تعلیم وفاق المدارس العربیہ پاکستان. ملتان: وفاق المدارس
 العربیہ پاکستان، ۱۹۸۳ء، ۳۸ ص
- ۷۳- ہدائی، آغا حسین
 دستاویزات آل انڈیا مسلم ایجوکیشنل کانفرنس، قرار وادیں ۱۸۸۶-۱۹۰۶.
 اسلام آباد: قومی ادارہ برائے تحقیق، تاریخ و ثقافت، ۱۹۸۶ء، ۲ ج
- ۷۴- یوسف القرضاوی
 تعلیم کی اہمیت سنت نبوی کی روشنی میں / علامہ یوسف القرضاوی، ترجمہ ابو
 مسعود اظہر ندوی. لاہور: اسلام بک ڈپو، ۱۹۹۸ء، ۱۸۰ ص

مقالات:

- ۷۵- آسی، غلام حیدر
 ”علامہ اقبال کا نظریہ تعلیم و تربیت“، فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۱۱:
 (مئی ۱۹۷۰) ۸۳۱-۸۳۸
- ۷۶- ابراہیم صیاد
 ”اسلامی طبیبی طریقہ تعلیم“، آیات (علیگڑھ) ۳: ۳ (ستمبر-دسمبر ۱۹۹۲)
 ۵۲-۳۷
- ۷۷- ابوسعید، سید
 ”اسلام میں علم کا مفہوم“، معارف (اعظم گڑھ) ۳۵: ۱ (جنوری ۱۹۳۵)
 ۲۷-۵

- ۷۸- ابو سلمہ شفیع احمد البھاری
 „عورت اور اسلامی تعلیم،۔۔ برحان (دہلی) ۳: ۳۲ (اپریل ۱۹۵۳)
 ۲۲۷-۲۳۲، ۲۵۳، ۳۲: ۵ (مئی ۱۹۵۳) ۳۱۵-۳۱۹
- ۷۹- احسان الحق
 „حضور اکرمؐ کا نظریہ تعلیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۱ (جنوری ۱۹۹۸) ۹-۱۲
- ۸۰-
 „قوی تعلیمی پالیسی کا اسلامی پہلو،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۵ (مئی ۱۹۹۸)
 ۳۵-۳۸
- ۸۱- احسان حق
 „تاملات فی اسباب سعادۃ المسلمین و شقاہتم و دور العلم فی الخوض بالامم،۔۔
 الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۱۷: ۵ (ستمبر-اکتوبر ۱۹۸۲) ۳۱-۳۸
- ۸۲-
 „علمی ترقی میں مسلمانوں کا حصہ،۔۔/ احسان حق، ترجمہ ساجد الرحمان-
 فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۱: ۳ (اکتوبر ۱۹۸۳) ۳۰-۳۵
- ۸۳- احمد شلہی
 „اسلامی عہد میں تعلیم نواں،۔۔ ثقافت (لاہور) ۱۲: ۵ (مئی ۱۹۶۳)
 ۴۹-۶۳
- ۸۴- احمد مصلی
 „سید قطب کا نظریہ علم،۔۔ آیات (علی گڑھ) ۵: ۲-۳ (مئی-دسمبر ۱۹۹۳)
 ۳۳-۶۶
- ۸۵- اخلاق احمد
 „قرون وسطیٰ میں اسلامی عہد کا نظام تعلیم،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۸: ۲
 (اگست ۱۹۸۰) ۳۱-۳۸

- -۸۶
 ”مسلمانوں کی تعلیمی قوس و قزح۔۔۔ فکر و نظر (علی گڑھ) ۱: ۳۵ (۱۹۹۸)
 ۹۶-۸۹
- ۸۷ ارشد، رشید احمد
 ”عہد نبوی کا نظام تعلیم۔۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۵: ۹ (اپریل ۱۹۷۴)
 ۳۹-۲۹
- ۸۸ اصلاحی، امین احسن اور سعید احمد
 ”تعلیم، تعلم کے آداب۔۔۔ تدمر (لاہور) ۳۸ (نومبر ۱۹۹۴) ۱۳-۲۳
 ۲۹-۱۷ (مارچ ۱۹۹۵)
- ۸۹ اصلاحی، شرف الدین
 ”عہد نبوی میں اسلامی ریاست کا نظام تعلیم۔۔۔ معارف (اعظم گڑھ)
 ۶: ۱۳۳۳ (جون ۱۹۸۴) ۳۶۷-۳۷۴
- ۹۰ اطہر مبارکپوری
 ”اسلامی تعلیم کے ابتدائی مقامات و مراکز۔۔۔ معارف (اعظم گڑھ) ۳: ۱۵۳
 ۲۵۷-۲۳۵ (اپریل ۱۹۹۴)
- -۹۱
 ”عہد صحابہ کا نظام تعلیم و تعلم۔۔۔ معارف (اعظم گڑھ) ۳: ۱۵۱
 (اپریل ۱۹۹۳) ۲۳۵-۲۶۰، ۱۵۱: ۵ (مئی ۱۹۹۳) ۳۲۵-۳۳۸
- ۹۲ افضل حق
 ”اسلام اور تعلیم۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۶: ۷ (جولائی ۱۹۹۴) ۲۸-۳۲
- ۹۳ اکرم، اعجاز فاروق
 ”نبوی نظریات تعلیم۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۰: ۱۰ (اکتوبر ۱۹۹۷) ۲۷-۳۰

- ۹۴- امام الدین، ایس۔ ایم
 ”ادائل قرون وسطیٰ میں مسجد حیثیت تعلیمی مرکز،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد)
 ۳: ۲۴ (جنوری۔ مارچ ۱۹۸۷) ۶۰-۳۹
- ۹۵- انجم آرافلاجی
 ”قرآن میں علم و عقل کا مقام،۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۸: ۱۷
 (اگست ۱۹۹۸) ۲۷-۲۰
- ۹۶- بدیع الزمان
 ”اسلام اور تحصیل علم،۔۔ ثقافت (لاہور) ۵: ۶ (مئی ۱۹۵۸) ۳۰-۲۳
- ۹۷- بشیر احمد کشمیری
 ”اسلام کا نظام تعلیم و تربیت،۔۔ البلاغ (کراچی) ۷: ۸ (ستمبر ۱۹۷۴)
 ۳۳-۲۷
- ۹۸- بکر قارلغا
 ”منہاج التعليم الديني العالي في تركيا،۔۔ الدراسات الاسلاميه (اسلام آباد)
 ۱: ۳۰ (الربيع ۱۹۹۵) ۹۲-۵۱
- ۹۹- بلگرامی، سید حامد حسن
 ”اسلام کا نظریہ تعلیم،۔۔ ثقافت (لاہور) ۸: ۱۳ (اگست ۱۹۶۴) ۹-۲۲
- ۱۰۰-
 ”اسلام کا نظام تعلیم،۔۔ ضیائے حرم (لاہور) ۱: ۱ (اکتوبر ۱۹۷۰) ۳-۱۴
- ۱۰۱-
 ”اسلام کا نظریہ تعلیم و معاشرہ،۔۔ ضیائے حرم (لاہور) ۱: ۳-۵
 (فروری۔ مارچ ۱۹۷۱) ۴۳-۵۰

- ۱۰۲- بوری، محمد یوسف
 ”مدارس عربیہ کا نصاب تعلیم“۔۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۲-۱: ۹
 (اکتوبر-نومبر ۱۹۷۳) ۸-۱۷، ۳: ۳-۳ (نومبر- دسمبر ۱۹۷۳) ۲۹-۳۶
- ۱۰۳- پھلواری، محمد حفیظ اللہ
 ”عہد خلافت راشدہ میں علمی ترقیاں“۔۔ پیٹات (کراچی) ۳: ۱۹ (نومبر ۱۹۷۱)
 ۳۹-۴۲
- ۱۰۴-
 ”عہد نبوی میں علمی ترقیاں“۔۔ پیٹات (کراچی) ۲: ۱۹ (اکتوبر ۱۹۷۱) ۲۹-۳۷
- ۱۰۵-
 ”مسلمانوں کی علمی ترقیاں“۔۔ پیٹات (کراچی) ۲: ۲۲ (اپریل ۱۹۷۳) ۳۱-۳۸
- ۱۰۶- تنزیل الرحمان
 ”اسلام میں علم کا مقصد“۔۔ البلاغ (کراچی) ۱۱-۵ (مئی ۱۹۷۷) ۳۳-۳۷
- ۱۰۷- ثروت صولت
 ”ترکی میں دینی تعلیم کا جائزہ“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۹: ۱۹ (مارچ ۱۹۸۲)
 ۵۱-۷۹
- ۱۰۸- جالندھری، رشید احمد
 ”دینی مدارس، اخلاق تدریس اور روح عصر، مدرسہ دارالعلوم کی خدمات پر ایک
 نظر“۔۔ المعارف (لاہور) (اپریل-جون ۱۹۹۸) ۳۹-۸۶
- ۱۰۹- ”جامعہ اسلامیہ، اسلام آباد“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۰: ۹-۱۰ (مارچ -
 اپریل ۱۹۸۳) ۱۹۰-۱۹۸
- ۱۱۰- ”جامعہ زیتونہ کی حالیہ اصلاحات“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۱ (جولائی ۱۹۶۹)

- ۱۱۱- جاسی، سید علیم اشرف
 ”مسلمانوں کی علمی میراث اور اس کی یورپ منتقلی“۔ تہذیب الاخلاق
 (علی گڑھ) ۱۱: ۱۷ (نومبر ۱۹۹۸) ۱۹-۲۷
- ۱۱۲- ”جینز و تعلیم و تربیت“۔ منہاج (لاہور) ۴: ۲ (اکتوبر ۱۹۸۴) ۱۹۳-۲۲۲
- ۱۱۳- الخدیجی، علی عبدالرحمان
 ”اسلام میں خواتین کی تعلیم و تربیت اور پردہ کی اہمیت“۔ انوار مدینہ (لاہور)
 ۱۱: ۵ (اگست ۱۹۹۷) ۳۰-۳۶
- ۱۱۴- حسان محمود
 ”معلم و معلم کے حقوق“۔ البلاغ (کراچی) ۴: ۳۳ (اگست ۱۹۹۸) ۲۹-۳۲
- ۱۱۵- حسن رضا
 ”تعلیم اسلامی تناظر میں“۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۵ (اگست ۱۹۹۳) ۲۱-۲۶
- ۱۱۶- حفیظ اللہ، نقشبندی
 ”ملتان کے دینی مدارس“۔ ضیائے حرم (لاہور) ۶: ۳ (مارچ ۱۹۷۳)
 ۶۸-۷۰
- ۱۱۷- حمزہ مالک، سید
 ”مشکلات تدریس للغة العربیة فی البیوت الغربیة من بنجیریا“۔ الدراسات
 الاسلامیة (اسلام آباد)
 ۴: ۲۳ (اکتوبر-دسمبر ۱۹۸۸) ۲۷-۴۰
- ۱۱۸- حمید اللہ، محمد
 ”عہد نبوی کا نظام تعلیم“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۱: ۱۵ (مئی ۱۹۷۸) ۲۰-۴۴
- ۱۱۹-
 ”عہد نبوی کا نظام تعلیم“۔ معارف (اعظم گڑھ) ۵: ۴۸ (نومبر ۱۹۴۱)
 ۳۲۵-۳۲۶

- ۱۲۰- خان، اقبال حسن
 ”مسلم یونیورسٹی علی گڑھ کا پندرہویں صدی سینار۔۔۔ الحق (اکوڑہ ٹنک)
 ۱۱: ۱۵ (اگست ۱۹۸۰) ۳۹-۳۲
- ۱۲۱- خان، عبداللہ فاروق
 ”تعلیم نسواں: اسلام اور ہم۔۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱: ۱۸
 (جنوری ۱۹۹۹) ۳۷-۳۱
- ۱۲۲- خان، فضل مقيم
 ”دیوبند، علی گڑھ اور ہماری نئی نسل۔۔۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۵: ۵
 (فروری ۱۹۷۰) ۲۲-۲۳
- ۱۲۳- خان، محمد شریف
 ”اسلام اور نظام تعلیم۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۶: ۸ (اگست ۱۹۸۳) ۲۳-۲۳
- ۱۲۴- خان، وحید الدین
 ”اسلام اور جدید تعلیم یافتہ طبقہ۔۔۔ ثقافت (لاہور) ۱۵: ۱۲ (دسمبر ۱۹۶۶)
 ۳۳-۳۶
- ۱۲۵-
 جدید تعلیم حاصل کرنے کا مسئلہ۔۔۔ الفرقان (کنو) ۳: ۳۲ (اگست ۱۹۶۳)
 ۳۳-۳۳
- ۱۲۶- خورشید احمد
 ”اسلام کا نظریہ تعلیم۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۷: ۲ (فروری ۱۹۹۵) ۲۱-۲۶
- ۱۲۷- ”دارالعلوم حقانیہ منزل بہ منزل۔۔۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۱۵: ۱ (اکتوبر ۱۹۷۹)
 ۳۳-۵۰، ۱۵: ۲ (نومبر ۱۹۷۹) ۳۲-۳۷
- ۱۲۸- درانی، کریم اللہ
 ”اسلام میں تعلیم۔۔۔ پیٹات (کراچی) ۱: ۳۶ (دسمبر ۱۹۷۹) ۱۹-۲۵

- ۱۲۹- رب نواز
 „اشاعت علم کیلئے معلم انسانیت کی حکمت عملی،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۱۰ (اکتوبر ۱۹۹۸)
- ۱۳۰- رحمانی، امتیاز احمد
 „حکمت تدریس، اسلامی تناظر میں،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۵ (مئی ۱۹۹۸)
 ۱۱-۱۸
- ۱۳۱- رحمانی، محمد اکبر
 „اسلام کا نظریہ تعلیم اور نظام تعلیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۷: ۱۰ (اکتوبر ۱۹۹۵) ۹-۱۸
- ۱۳۲- رحمت فرخ آباد
 „سہ حکمرانوں کے علمی کارنامے،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۹: ۲ (اگست ۱۹۸۱) ۱۷-۳۸
- ۱۳۳- رشیدی، اللہ بخش
 „اسلام اور تعلیم نسواں،۔۔ الرشید (لاہور) ۳: ۵-۶ (مئی-جون ۱۹۷۶)
 ۳۱-۳۶
- ۱۳۴- رضوان اکرم اور تنویر الوہاب
 „تدریس سائنس : اسلامی تناظر میں،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۷: ۸ (اگست ۱۹۹۵) ۵۲-۵۶
- ۱۳۵- رضوی، وقار احمد
 „مسلمان اور جدید علوم،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۰: ۱۱ (مئی ۱۹۸۳) ۳۳-۴۷
- ۱۳۶- رفیق احمد
 „فکرۃ لکن خلدون فی التعليم و التریبہ،۔۔ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۲۲: ۱ (اپریل-مارس ۱۹۸۷) ۳۹-۶۲

- ۱۳۷- روح الامین
 ” نظام تعلیم،۔۔ البلاغ (کراچی) ۶:۲۲ (فروری ۱۹۸۸) ۵۵-۵۸
- ۱۳۸- ریاض حسین
 ” قرون وسطی کے مسلمان اساتذہ،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۹:۱۶
 (مارچ ۱۹۷۹) ۱۷۱-۱۷۷
- ۱۳۹- زمان، شیر محمد
 ” خواندگی کا مسئلہ اسلامی تناظر میں،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲:۲۷
 (اکتوبر- دسمبر ۱۹۸۹) ۲۷-۷۰
- ۱۴۰-
 ” نظام تعلیم کی اسلامی تشکیل- چند معروضات،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد)
 ۳:۲۹ (اپریل ۱۹۹۲) ۳۷-۷۰
- ۱۴۱- سعد اللہ، محمد
 ” عورت کی تعلیم و تربیت،۔۔ منہاج (لاہور) ۴:۲ (اکتوبر ۱۹۸۴)
 ۱۳۷-۱۵۷
- ۱۴۲- سلم، شفیق احمد
 ” اصول تعلیم، آداب درس و تدریس،۔۔ البلاغ (کراچی) ۲:۳۰
 (جولائی ۱۹۹۵) ۳۷-۵۶
- ۱۴۳- سلیمان ندوی، سید
 ” دینی تعلیم اور دور حاضر کے تقاضے،۔۔ البیان (پشاور) ۳:۱ (ستمبر ۱۹۸۳)
 ۱۱-۱۷
- ۱۴۴- سلیمی، محمد اسلم
 ” تعلیم اور سیرت سازی :- اسکول کی اہم ذمہ داری،۔۔ افکار معلم (لاہور)
 ۷:۵ (جولائی ۱۹۹۳) ۳۳-۳۸

- ۱۳۵- سمیع الحق
 ”دارالعلوم دیوبند اور میدان صحافت“۔۔ الحق (اکوڑہ خشک) ۱۵: ۵-۶
 (فروری- مارچ ۱۹۸۰) ۱۹-۲۶
- ۱۳۶- سیزگین، فواد
 ”عربی و اسلامی علوم میں اسناد کی اہمیت“، / فواد سیزگین، ترجمہ خورشید الحسن
 رضوی۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱: ۲۶ (جولائی- ستمبر ۱۹۸۸) ۳-۲۴
- ۱۳۷- الشیبی، محمد رضا
 ”التربیت فی الاسلام“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲: ۹ (اگست ۱۹۷۱)
 ۱۳۲-۱۳۵
- ۱۳۸- شمیم کوثر
 ”اسلامی نظام تعلیم“۔۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۱۱ (اگست ۱۹۹۸) ۷۱-۷۷
 ۱۱: ۹ (ستمبر ۱۹۹۸) ۳۹-۴۸
- ۱۳۹- صابر آفاقی
 ”عصر جدید کی علمی ترقی میں مسلمانوں کا حصہ“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد)
 ۲: ۱۸ (اگست ۱۹۸۰) ۵۳-۶۰
- ۱۴۰- صدیقی، ابوالسلام نعیم
 ”اسلام کی حکمت تعلیم و تربیت“۔۔ ترجمان القرآن (لاہور) ۵: ۵۱
 (فروری ۱۹۵۹) ۲۲-۴۰
- ۱۴۱- صدیقی، امیر حسن
 ”اسلامی نظام تعلیم کا ارتقاء“۔۔ میثاق (لاہور) ۳: ۹ (اکتوبر ۱۹۶۳) ۳۸-۵۲
- ۱۴۲- صدیقی، مختیار حسین
 ”اسلام کا فلسفہ تعلیم“۔۔ المعارف (لاہور) ۲: ۱۲ (فروری ۱۹۷۹) ۹-۲۷

- -۱۵۳
- „اقبال: مقاصد تعلیم،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰-۱۷ (اپریل ۱۹۸۰)
- ۲۸-۶
- -۱۵۴
- „عمد نبوی اور اس کے بعد کے دور میں مسلمانوں کا نظام تعلیم،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد)
- ۱۷: ۳-۳ (ستمبر-اکتوبر ۱۹۷۹) ۶-۳۵
- -۱۵۵
- صدیقی، عبدالسلام
- „دارالعلم دیوبند، مقاصد اور تعلیم،،۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۹: ۱۷
- (ستمبر ۱۹۹۸) ۴۹-۵۵
- -۱۵۶
- صدیقی، علی محسن
- „جامعہ اذہر،،۔ المعارف (لاہور) ۱۲: ۳ (مارچ ۱۹۷۹) ۹-۱۳
- -۱۵۷
- صدیقی، منظر الدین
- „دھند نظر للاسلام تجاہ العلم،،۔ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۲: ۲
- (یونیہ ۱۹۶۷) ۷۳-۷۷
- -۱۵۸
- ضیاء الدین
- „سرسید اور تعلیم نسواں،،۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۲۲: ۳ (جنوری ۱۹۸۷)
- ۲۳: ۳۲
- -۱۵۹
- ضیاء القاسمی
- „دینی مدارس میں ہڑتالیں طلباء کیلئے مقام فکر،،۔ البلاغ (کراچی) ۲۲: ۶
- (فروری ۱۹۸۸) ۵۱-۵۳
- -۱۶۰
- طارق، سید اسد اللہ
- „دینی تعلیم ایک فطری ضرورت،،۔ بینات (کراچی) ۲۵: ۱ (اگست ۱۹۷۳)
- ۵۰-۵۸

- ۱۶۱- طفیل ہاشمی
 „اندلس میں علمی سرگرمیاں۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۹: ۱۲ (جون ۱۹۸۲)
 ۵۷-۳۲
- ۱۶۲- عالم، ایم اعجاز
 „حضورؐ کا طریقہ تعلیم و تربیت۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۶ (جولائی ۱۹۹۸)
 ۳۶-۳۱
- ۱۶۳- عبداللہ، سید
 „اقبال کا مدرسہ تعلیم۔۔۔ اقبال ریونیو (لاہور) ۱: ۲ (جولائی ۱۹۶۰) ۱-۱۳
- ۱۶۴- عبدالباقی، محمد
 „اسلامی معاشرہ اور نظام تعلیم۔۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱۷: ۲
 (فروری ۱۹۹۸) ۳۸-۵۱
- ۱۶۵- عبدالرحمان، علی
 „اسلام میں خواتین کی تعلیم و تربیت اور پردہ کی اہمیت۔۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک)
 ۱۹: ۱۱ (اگست ۱۹۸۳) ۲۹-۳۶
- ۱۶۶- عبدالستار
 „خواتین دین کیسے سیکھیں؟۔۔۔ الخیر (ملتان) ۱۱: ۱۱ (مئی ۱۹۹۳) ۲۵-۳۰
- ۱۶۷- عبدالغفور
 „دینی مدارس۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۶: ۳ (ستمبر ۱۹۷۸) ۱۹-۳۷
- ۱۶۸- عبدالکریم
 „نواب عبداللطیف اور مسلمانانِ بحال کی تعلیم۔۔۔ / عبدالکریم، ترجمہ افضل وارث - فکر و نظر (اسلام آباد) ۸: ۱۲ (جون ۱۹۷۱) ۹۳۹-۹۵۶
- ۱۶۹- عبدالستین
 „دعوتِ دین اور مدارس۔۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱۷: ۹ (ستمبر ۱۹۹۸)
 ۳۳-۳۸

- ۱۷۰- عبدالمجود
 ”عبد نبویؐ میں نظام تعلیم،۔۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۹:۲۵ (جون ۱۹۹۰)
 ۳۲-۲۳
- ۱۷۱- عثمانی، عتیق الرحمان
 ”اسلام میں تعلیم،۔۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۲:۱۵ (نومبر ۱۹۷۹) ۳۱-۲۶
 ۳:۱۵ (دسمبر ۱۹۷۹) ۳۶-۳۱
- ۱۷۲- عثمانی، محمد تقی
 ”پاکستان میں دینی تعلیم کا ایک سرسری جائزہ،۔۔ محمد تقی عثمانی ترجمہ
 حسین احمد نجیب- البلاغ (کراچی) ۶:۱۱ (جون ۱۹۷۷) ۳۶-۳۳
 ۷:۱۱ (جولائی ۱۹۷۷) ۱۹-۳۰
- ۱۷۳-
 ”دینی مدارس، ایک عظیم الشان نعت،۔۔ البلاغ (کراچی) ۹:۲۹
 (فروری ۱۹۹۵) ۱۴-۳
- ۱۷۴- عثمانی، محمد رفیع
 ”دینی مدارس اور حالیہ سرکاری اطلاعات،۔۔ البلاغ (کراچی) ۹:۲۹
 (فروری ۱۹۹۵) ۲۸-۲۳
- ۱۷۵- عثمانی، محمد عمران اشرف
 ”علم اور وسائل علم کا ادب،۔۔ البلاغ (کراچی) ۲:۳۰ (جولائی ۱۹۹۵)
 ۳۶-۳۱
- ۱۷۶- عزیز الرحمان
 ”دینی مدارس اور معاشرے میں ان کا کردار،۔۔ البلاغ (کراچی) ۱۰:۲۹
 (مارچ ۱۹۹۵) ۱۶-۳

- ۱۷۷- عقیل، سید غلام مصطفیٰ
 ”مسلمان خواتین کی علمی خدمات“۔۔۔ منہاج (لاہور) ۱: ۳ (جنوری ۱۹۸۵)
- ۱۳۶-۹۶
- ۱۷۸- عمری، سید جلال الدین
 اصحاب صفہ (تعلیمی اور معاشی جائزہ)۔۔۔ تحقیقات اسلامی (علی گڑھ) ۳: ۶
 (اکتوبر-دسمبر ۱۹۸۷) ۳۵-۳۰
- ۱۷۹-
 ”محمد عربی صلی اللہ علیہ وسلم کے علمی احسانات“۔۔۔ تحقیقات اسلامی
 (علی گڑھ) ۱: ۶ (جنوری-مارچ ۱۹۸۷) ۲۱-۵
- ۱۸۰- عمری، عزیز الحق
 ”تعلیم نسواں“۔۔۔ نوائے اسلام (دہلی) ۱۰: ۱-۱۱ (اگست - ستمبر ۱۹۸۵)
- ۳۳-۳۱
- ۱۸۱- ”عمورتوں کی تعلیم اور اسلام“۔۔۔ الحسن (لاہور) ۷: ۶ (جنوری ۱۹۹۲) ۳۳-۲۳
- ۱۸۲- غازی، محمود احمد
 ”اسلامی نظام تعلیم اور امت مسلمہ کے تجربات“۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۳: ۱۱
 (اپریل ۱۹۹۸) ۱۶-۷
- ۱۸۳-
 ”عہد نبوی میں نظام تعلیم کا ایک جائزہ“۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۳: ۱۰ (اپریل
 ۱۹۹۷) ۲۰-۱۳
- ۱۸۴- الغامدی، جاوید احمد
 ”خواتین یونیورسٹی“۔۔۔ اشراق (لاہور) ۹: ۵ (مئی ۱۹۸۹) ۱۶-۱۰
- ۱۸۵- غزالی، مظفر حسین
 ”دینی مدارس میں سائنس کی تعلیم“۔۔۔ آیات (علی گڑھ) ۲: ۶ (مئی-اگست ۱۹۹۵)
- ۸۰-۶۵

- ۱۸۶- غزل کا شمیری
 ”آنحضرت کا منج تعلیم،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱: ۳۰-۲
 (جولائی-دسمبر ۱۹۹۲) ۲۳۶-۲۳۵
- ۱۸۷- فاروقی، خواجہ معز الدین احمد
 ”اسلام کا نظریہ تعلیم اور عہد نبوی میں تعلیمی سرگرمیاں،،۔ پیٹات (کراچی)
 ۲: ۳۳ (دسمبر ۱۹۸۳) ۵۹-۴۹
 ۳: ۳۳ (جنوری ۱۹۸۴) ۶۴-۶۰
 ۴: ۳۳ (فروری ۱۹۸۴) ۵۵-۵۱
- ۱۸۸
- ”اسلامی فلسفہ تعلیم،،۔ پیٹات (کراچی) ۱: ۳۶ (نومبر ۱۹۸۳) ۳۲-۳۲
- ۱۸۹- فاروقی، ضیاء الحسن
 ”مسلمانوں کا نظام تعلیم عہد وسطیٰ کے ہندوستان میں،،۔ جامعہ (نئی دہلی)
 ۵: ۸۰ (مئی ۱۹۸۳) ۲۵-۷
- ۱۹۰- فاروقی، ملک محمد فیروز
 ”احیائے علوم اور مسلمان،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲: ۱۲ (جون ۱۹۷۵)
 ۷۳۸-۷۳۹
- ۱۹۱- فرحت جبین
 ”اسلامی تعلیم کی معاشرتی بنیادیں،،۔ افکار معلم (لاہور) ۶: ۱۱ (جون ۱۹۹۸)
 ۵۶-۴۹
- ۱۹۲- فضل الرحمان
 ”قرون اولیٰ کے تشکیلی دور کے بعد کا اسلام (نظام تعلیم)،،۔ فکر و نظر
 (اسلام آباد) ۲: ۳ (ستمبر ۱۹۶۴) ۱۲۹-۱۲۴

- ۱۹۳- لہلہاروی، محمد جعفر شاہ
 ”تصور التعلیم فی القرآن الحکیم“۔ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۱۱: ۳
 (دسمبر ۱۹۶۷) ۳۸-۳۳
- ۱۹۴- فہد، عبید اللہ
 ”اسلام کی تعلیمی تحریک اور صحابیات کی علمی خدمات“۔ فکر و نظر (علی گڑھ)
 ۱: ۳۵ (۱۹۹۸) ۵۷-۷۲
- ۱۹۵-
 ”مدارس عربیہ کا طریقہ تعلیم“۔ فکر و نظر (علی گڑھ) ۳: ۳۵ (۱۹۹۸)
 ۶۶-۵۶
- ۱۹۶- قادری، محمد خان
 ”کیا اسلام عورت کو لکھنے کی اجازت نہیں دیتا؟“۔ منہاج القرآن (لاہور) ۳: ۳
 (مارچ ۱۹۸۹) ۳۶-۳۳
- ۱۹۷- قاسمی، انیس الاسلام
 ”دارالعلوم دیوبند اور اردو ادب“۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۲: ۱۲ (نومبر ۱۹۷۹)
 ۲۰-۱۵
- ۱۹۸- قاسمی، محمد طیب
 ”دارالعلوم دیوبند بنیادی اصول و مسلک“۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۵: ۱۵-۶
 (فروری-مارچ ۱۹۸۰) ۹-۱۸
- ۱۹۹- القاسمی، محمد عبدالقدوس
 ”التعلیم حب المناجیح القدیمہ و مقاصدها فی عصرنا الحاضر“۔ الدراسات
 الاسلامیہ (اسلام آباد) ۵: ۱۸ (ستمبر-اکتوبر ۱۹۸۳) ۳۵-۵۵
- ۲۰۰- قاسمی، محمد قمر الدین
 ”سرسید کا نظریہ تعلیم“۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱۰: ۱۷ (اکتوبر ۱۹۹۸)
 ۵۶-۵۵

- ۲۰۱- قاضی، طاہر مسعود
 „نظام تعلیم،۔۔ ضیائے حرم (لاہور) ۵: ۲۹ (فروری ۱۹۹۹) ۸۱-۸۵
- ۲۰۲- قاضی، مسعود عالم
 „عہد نبوی میں خواتین کی تعلیم،۔۔ الرشید (لاہور) ۱: ۲۵ (اکتوبر ۱۹۹۶)
 ۲۷-۳۳
- ۲۰۳- قاضی، سعید اللہ
 „عربی مدارس اور تدریس قرآن حکیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۰: ۳
 (مارچ ۱۹۸۷) ۱۳-۲۰، ۱۰: ۳ (اپریل ۱۹۹۷) ۲۱-۲۳
- ۲۰۴- کرم حیدری
 „اقبال کا فلسفہ تعلیم،۔۔ اقبالیت (لاہور) ۳۰: ۲-۳ (جولائی ۱۹۸۹،
 جنوری ۱۹۹۰) ۲۳۵-۲۷۲
- ۲۰۵- کبیرہ، محفوظ احمد
 „اسلام میں فنی تعلیم کی ضرورت و اہمیت،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۲
 (فروری ۱۹۹۶) ۳۹-۴۳
- ۲۰۶- کوثر، انعام الحق
 „اسلامی نظام تعلیم میں معلم کا مقام،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۷: ۸
 (اگست ۱۹۹۵) ۲۹-۳۳
- ۲۰۷- کھوسہ، نور محمد
 „اسلامی نظام تعلیم اور استحکام پاکستان،۔۔ افکار و معلم (لاہور) ۱۲: ۲
 (فروری ۱۹۹۹) ۲۷-۳۲
- ۲۰۸- کوثر مظہری
 „مسلم معاشرہ اور مخلوط تعلیم،۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱۷: ۷
 (جولائی ۱۹۹۸) ۲۷-۳۳

- ۲۰۹- گورایہ، محمد یوسف
 ”اسلام کا نظام تعلیم“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۸: ۷ (جنوری ۱۹۷۱) ۵۱۰-۵۳۶
- ۲۱۰-
 ”علامہ اقبال اور تعلیم کی تشکیل جدید“۔۔ اقبالیات (لاہور) ۳: ۲۹
 (جنوری - مارچ ۱۹۸۹) ۶۷-۱۱۰
- ۲۱۱- لطفی، عبدالحمید
 ”التربیت الاسلامیہ التعلیمیہ فی انڈونیشیا“۔۔ الاسلام الیوم (مراکش) ۵ (۱۹۸۷)
 ۱۱۰-۸۶
- ۲۱۲- محبوب رضوی، سید
 ”قدیم اسلامی نظام تعلیم کی ایک جھلک“۔۔ برحان (دہلی) ۵: ۲۸
 (مئی ۱۹۵۲) ۲۷۷-۲۹۲
- ۲۱۳- محبوب الرحمان
 ”چودھویں صدی ہجری کی ایک دینی درسگاہ دارالعلوم دیوبند“۔۔ فکر و نظر
 (اسلام آباد) ۱۸: ۷ (جنوری ۱۹۸۱) ۵-۱۶
- ۲۱۴- محمد اجمل
 ”تعلیم ہی سب کچھ ہے“۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۳: ۵ (نومبر ۱۹۷۶)
 ۲۳۵-۲۳۹
- ۲۱۵- محمد اسماعیل
 ”علم دین اور تعلیم نسواں“۔۔ بینات (کراچی) ۱: ۵۶ (جولائی ۱۹۹۳)
 ۳۳-۵۶، ۳۸-۲ (اگست ۱۹۹۳) ۳۱-۵۶، ۳۶-۳ (ستمبر ۱۹۹۳) ۳۷-۳۴
- ۲۱۶- محمد اشرف، میاں
 ”اسلامی نظام تعلیم کی فکری بنیادیں“۔۔ افکار معلم (لاہور) ۲: ۶ (جون ۱۹۹۰)
 ۱۸-۹

- -۲۱۷
- ” مغربی نظام تعلیم اور اسلامی نظام تعلیم کا تقابلی جائزہ۔۔۔ افکار معلم (لاہور)
۵: ۶ (مئی ۱۹۹۳) ۲۳-۲۰
- -۲۱۸
- محمد ریاض:
” ایران کا تعلیمی نظام۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۵: ۷ (نومبر ۱۹۶۹)
۳۸۵-۳۷۴
- -۲۱۹
- محمد سلیم:
” اسوہ رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم اور طریقہ تعلیم۔۔۔ فکر و نظر
(اسلام آباد) ۳: ۲۶ (جنوری - مارچ ۱۹۸۹) ۶۳-۸۸
- -۲۲۰
- محمد سلیم، سید:
” اسلام کا تصور تعلیم۔۔۔ ترجمان القرآن (لاہور) ۱: ۱۰۷ (مارچ ۱۹۸۷)
۴۴-۴۰
- -۲۲۱
- ” اسلام کا فلسفہ تعلیم۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۶ (اگست ۱۹۹۳) ۲۲-۲۱
- -۲۲۲
- ” اسلام کی آفاقی معیاری تعلیم۔۔۔ آیات (علی گڑھ) ۳: ۷ (ستمبر -
دسمبر ۱۹۹۶) ۱۳۱-۱۳۰
- -۲۲۳
- اسلامی تعلیم، استاد اور مدرسے کا معیار۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۳: ۱۰
(مارچ ۱۹۹۷) ۱۲-۹

- -۲۲۴
- اسلامی نظام تعلیم کا مقصد۔۔۔ ترجمان القرآن (لاہور) ۲: ۸۸ (اکتوبر ۱۹۷۷)
- ۳۳-۳۰، ۸۸: ۳ (نومبر ۱۹۷۷) ۳۵-۳۰
- ۲۲۵ محمد طیب
- ”اسلام میں تعلیم نسواں کی اہمیت۔۔۔ الخیر (ملتان) ۷: ۱۰ (مئی ۱۹۹۰) ۳-۱۰
- ۲۲۶ محمد طفیل
- ”اسلام کا نظریہ تعلیم۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۹: ۷ (جنوری ۱۹۸۲)
- ۳۰-۶۵
- -۲۲۷
- ”پاکستان میں قرآن حکیم کی تدریس۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲: ۵
- (نومبر ۱۹۷۴) ۲۶۷-۲۸۱
- ۲۲۸ محمد عثمان
- ”تصور تعلیم قرآن کی روشنی میں۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۶: ۲
- (اگست ۱۹۶۸) ۱۲۹-۱۳۶
- ۲۲۹ محمد مرغوب، میاں
- ”اسلامی نظام تعلیم، ہماری بقا کا ناگزیر تقاضا۔۔۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۲
- (فروری ۱۹۹۶) ۲۳-۳۰
- ۲۳۰ محمد نذیر
- ”سرسید احمد خان اور جدید تعلیم۔۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۷
- (جنوری ۱۹۷۰) ۵۲۷-۵۴۰
- ۲۳۱ محمد یوسف، سید
- ”اسلامی نصاب تعلیم کے بنیادی نقاط۔۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۸: ۱۰
- (جولائی ۱۹۷۳) ۳۱-۳۸

- ۲۳۲- محمد عارف
 ”اسلام میں علم سیکھنے اور سکھانے کی اہمیت۔۔۔“ پیٹ (کراچی) ۳: ۳۱ (۲-۳)
 (ستمبر - اکتوبر ۱۹۷۷) ۶۱-۵۳
- ۲۳۳-
 ”بصرہ کی تعلیم گاہوں میں چند لمحے۔۔۔“ پیٹ (کراچی) ۳: ۳۶ (مارچ ۱۹۸۰)
 ۶۰-۵۳
- ۲۳۴-
 ”حضرت عمرؓ کی تعلیمی اصلاحات۔۔۔“ پیٹ (کراچی) ۳: ۳۲ (مارچ ۱۹۷۸)
 ۳۵-۱۹
- ۲۳۵-
 ”دور صحابہ میں بصرہ کی تعلیمی سرگرمیوں کا جائزہ۔۔۔“ پیٹ (کراچی) ۱: ۳۴
 (دسمبر ۱۹۷۸) ۵۰-۳۹
- ۲۳۶- مرزا، محمد شفیع
 ”اسلامی نظام تعلیم کے بنیادی مقاصد۔۔۔“ افکار معلم (لاہور) ۲: ۵
 (فروری ۱۹۹۳) ۲۶-۲۱
- ۲۳۷- مسعود احمد، سید
 ”قرآن کا تصور علم۔۔۔“ آیات (علی گڑھ) ۱: ۳ (جنوری - اپریل ۱۹۹۲) ۱۱-۳۲
- ۲۳۸-
 ”قرآن کا تصور علم۔۔۔“ ترجمان القرآن (لاہور) ۱: ۱۰۸ (ستمبر ۱۹۸۷) ۱۲-۱۸
 ۲: ۱۰۸ (اکتوبر ۱۹۸۷) ۲۰-۱۹
- ۲۳۹-
 ”قرآن کا تصور علم۔۔۔“ تحقیقات اسلامی (علی گڑھ) ۳: ۵ (اکتوبر - دسمبر ۱۹۸۶)
 ۹۹-۷۹

- ۲۳۰- مصباحی، اختر حسین فیضی
 ”مدارس اسلامیہ کے تعلیمی مسائل اور ان کا حل۔۔۔ تہذیب الاخلاق (علی
 گڑھ) ۹: ۱۶ (ستمبر ۱۹۹۷) ۱۱-۱۵
- ۲۳۱- مصباحی، مبارک حسین
 ”تعلیم نسواں اور ملی کردار۔۔۔ اشرفیہ (مبارکپور) ۱۰: ۲۱ (اکتوبر-نومبر ۱۹۹۶)
 ۶۳-۴۱
- ۲۳۲- مصطفیٰ التولی
 الازھر و تطوره،، الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۳: ۱۱ (دسمبر ۱۹۷۶)
 ۵۹-۵۳
- ۲۳۳- معز امجد
 ”منشور انقلاب : اساتذہ کا کردار۔۔۔ اشراق (لاہور) ۳: ۸ (اپریل ۱۹۹۶)
 ۱۳-۴
- ۲۳۴
- منشور انقلاب- تعلیم و تعلم،، اشراق (لاہور) ۱: ۸ (جنوری ۱۹۹۶) ۳-۱۱
 ۸: ۸ (اگست ۱۹۹۶) ۲۱-۲۵، ۸: ۹ (ستمبر ۱۹۹۶) ۲۲-۲۵
- ۲۳۵- مکانوی، شفیق احمد سلم (مرتب)
 ”اصول تعلیم، آداب درس و تدریس،، البلاغ (کراچی) ۱۲: ۳۰
 (جولائی ۱۹۹۵) ۳۷-۵۶
- ۲۳۶- ملک، محمد امیر
 نظام تعلیم کی اسلامائزیشن۔۔۔ ایک نعرہ یا حقیقت،، افکار معلم (لاہور) ۳: ۱۲
 (مارچ ۱۹۹۹) ۱۳-۲۰

- ۲۴۷- ممتاز حسین
 ”ہمارے نظام تعلیم میں عربی کا مقام“، /ممتاز حسین، ترجمہ غلام حیدر آسی-
 فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰: ۳ (ستمبر ۱۹۷۲) ۱۳۵-۱۳۱
- ۲۴۸- مودودی، سید ابوالاعلیٰ
 ”اسلام اور طبقی تعلیم و تربیت“،- ترجمان القرآن (لاہور) ۵: ۵۳
 (اگست ۱۹۶۰) ۴۷-۵۰
- ۲۴۹-
 نظام تعلیم کے متعلق چند بنیادی سوالات،- ترجمان القرآن (لاہور) ۵: ۵۱
 (مارچ ۱۹۵۹) ۵۵-۵۹
- ۲۵۰- بیو، محمد یونس
 ”اسلام میں تعلیم نسواں“،- الخیر (ملتان) ۷: ۱۲ (دسمبر ۱۹۹۳) ۳۸-۵۲
- ۲۵۱-
 ”اقبال اور تعلیم نسواں“،- الخیر (ملتان) ۱۳: ۱۰-۱۱ (مارچ ۱۹۹۷) ۲۵-۳۱
- ۲۵۲- ندوی، سید ابوالحسن علی
 ”دینی مدارس یا اسلام کے قلعے“،- الحق (اکوڑہ خٹک) ۲: ۱۵ (نومبر ۱۹۷۹)
 ۱۳-۹
- ۲۵۳- نذر احمد
 ”نظام تعلیم میں قرآن کا حصہ“،- الحق (اکوڑہ خٹک) ۵: ۵ (فروری ۱۹۷۰)
 ۲۷-۲۴
- ۲۵۴- نذیر احمد
 ”اسلامی تمدن میں علم کی روایت اور اس کے متعلق مسائل“،- البیان (پشاور)
 ۳: ۶-۱۰ (دسمبر ۱۹۸۵، اپریل ۱۹۸۶) ۲۰۵-۲۴۴

- ۲۶۳- ہاشمی، حسن الدین
 ”اسلام کا نظام مدارس،۔۔۔ ضیائے حرم (لاہور) ۲:۱ (نومبر ۱۹۷۰) ۵۷-۶۳
- ۲۶۴- ہاشمی، نصیر الدین
 ”عہد اسلامی میں تعلیم نسواں کی درسگاہیں،۔۔۔ معارف (اعظم گڑھ) ۳: ۵۳
 (اپریل ۱۹۴۴) ۳۰۷-۳۰۸
- ۲۶۵
 ”قدیم اور جدید تعلیم کی بعض خصوصیات، امتیازات،۔۔۔ برہان (دہلی) ۶: ۳۲
 (جون ۱۹۵۴) ۳۲۸-۳۳۶
- ۲۶۶- حلالی، تقی الدین
 ”تعلیم و تربیت نسواں،۔۔۔ محدث (لاہور) ۶:۱ (جون ۱۹۷۱)
 ۱۴-۲۵ (جون ۱۹۷۱) ۱۴-۲۵

